„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.

За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Приопсланo“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

БРОЈ 174. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 17. НОВЕМБРА 1898. ГОДИНА XXXIII.

Нишка скупштина.

Српска скупштина састала се у Нишу. да посвршава своје послове. Она ће трајати две до три недеље и заседавати онде, где и прошли пут. О даљем не питајте.

Шта ће бити поглавито на дневном реду и о чему ће расправљати скупштина, то је тајна. Влада није раније објавила своје предлоге, новинарство није те предлоге претресло, те скупштинари одоше на скупштину сасвим неспремни. Они шушкају и запиткују један другог: Знаш ли ти, о чему ћемо расправљати? Влада крије предлоге од скупштинара, као од непријатеља. Скупштинари не знају, којег дана и којег часа ће овај ил онај министар изићи пред њих и рећи: „Дајте!“ То ће се догодити из небуха, као оно у — шуми. И то се назива уставност!

Ван свега овога зна се, да је влада учинила све могуће, да на догледу овог скупштинског заседања не буде у Србији ни радикалног, ни либералног, ни напредњачког партијског листа. И испаде јој за руком. Од оно доба до сад забранила је влада двапут излажење „Одјека“ и увек је требала нова кауција. Данас има у пожаревачком затвору 16 уредника „Одјека“, а листу је забрањен опет излазак. Треба нова кауција од 5000 динара, нов уредник, који мора да је свршио велику школу и нов наслов. Прави напредњаци се повукоше, а либерали ево већ месецима угађају, да покрену лист. Већ десет пута објављиваху свету, да ће изићи њихова „Српска Застава“, а после сваке такве објаве, позван је Ристић у двор . . . И нема сумње, добро се држи, не попушта, не да се, отворено изјављује своје мишљење, не одступа од покретања „Српске Заставе“. Па опет, „Српска Застава“ још никако да изиђе! . . . Ристић се према Владановом кабинету држи од прилике исто онако, као др. Вучетић према саборском одбору . . .

У таким приликама народ у Србији стрепи и зебе. Либерали су се, истина, при последњим изборима удружили били са владом Владановом, па чак кликтали, да задобише већину . . . Али се у ту либералну већину нико не узда и народ зебе, јако зебе, да ће та либерална већина пристати на све.

Питање је само: Шта ће влада изнети пред скупштину? Јер да ће изнети кобне предлоге, то је свакоме јасно. И да то не мисли, не би тако крила и не би угушила штампу.

По вестима, које добисмо из Србије, говори се о конкордату. Али и ако је конкордат, може бити удешен тако, да влада има рачуна, ди га крије до последњег часа, ипак нам изгледа, да ће гром ударити у скупштину са друге стране. И ми мислимо, да се не варамо, ако тврдимо, да ће на овој скупштини изнети оно, што нису смели изнети на прошлој скупштини.

То је повишење апанаже краљу Милану. Њему треба новаца и он тражи од данашње владе и краља, да израде не само то, да му се апанажа повиси са неколико стотина хиљада динара, но да му се та повишица рачуна од дана како је сишао с престола. Онда би добио као накнаду и одједном неколико милијуна динара.

Прилике су доста несретне, да се то изведе. Либерали, који су се при последњим изборима здружили с владом против радикала, сувише су меки, а да би се одупрли. Та њихове вође на једну једину краљеву реч одусташе чак и од покретања листа. Они се дадоше навести, да јавно денунцирају Пашића и отправе га у затвор. Па може ли се претпоставити, да ће бар они либерали, који су у скупштини, одупрети се икаквом јачем налогу?!...

Народ у Србији стрепи и зебе . . . А има и сувише узрока на то.

J. T.

Јадна Босна и Херцеговина.

У прошлом броју „Заставе“ донели смо посланицу, коју је упутио цариградски патријарх Константин V. трима босанско-херцеговачким митрополитима.

Та је посланица веома оштра. Патријарх им упућује „препоруке и опомене“, подсећа их, да је њих „поставила православна црква Христова“ те треба да „будно чувају право епархије своје, како се нико неби саблазнио и измакао из стада.“ Све ово по светој и највишој дужности заповеда им.

У тој посланици „опомиње“ патријарх Константин V. отворено босанско херцеговачке митрополите да боље чувају стадо своје и бране право епархија својих . . . И вазда им говори, да су они — православни. Шта значи то, свакоме је јасно.

А сад долази најжалосније. „Источник“ службени лист босанско-херцеговачке православне цркве, донео је ту окружницу патријарха искасапљену . . . А „Српски Вјесник“ који је покушао да донесе окружницу у целости — би забрањен. Сарајевска цензура забрањује чак и посланицу црквене поглавице, која је упућена у чисто црквеним стварима. А како је тек с другим? А како је тек с — рајом?!

Ово тако тавно карактерише прилике у Босни и Херцеговини, да нам изгледа излишна свака даља реч. Па ми за данас и нећемо да говоримо даље о овој ствари, али ћемо изнети другу ствар, која је такође јако карактеристична. То је молба сарајевских општинара Срба, упућена земаљској влади.

Та молба говори тако јасно, да је ми не пропраћамо ни једном јединим речи. Молба гласи:

Висока земаљска владо!

Разумјели смо из поузадана извора, да владин комесар за вођење послова распуштене српско православне црквено-школске општине у Сарајеву Петро Т. Петровић имаде намјеру да на црквено школском земљишту у Фрање Јосифа ул бр . . . . . гди је до сада стојала такозвана Савића кућа сагради велику трокатну кућу, те да је већ са високом земаљском владом у погледу тога зидања некакав зајам односно погодбени уговор склопио.

Пошто речемо земљиште нити је својина комесара Петра Т Петровића нити пак високе земаљске владе, него искључиво својина српско православног народа у Сарајеву те по постојећим земаљским законима није властан други нико располагати са истим земљиштем, него само од народа изабрана и законита српско православна црквено-школска општина или скупштина.

Ми смо већ у више наших тужби упућених земаљској влади доказали да у Босни и Херцеговини па нити у цијелој Аустроугарској монархији непостоји таки закон који би дозвољаво туђим иметком располагати.

Па како се том новом градњом вријеђа не само право нашега властништва на том земљишту, него нам се чини једна грдна штета нашој велељепној и једној монументалној згради из старијега доба у Сарајеву, т. ј. нашој српско-православној новој цркви.

Сигурно је познато вис. зем. влади, да је наша нова црква која је подигнута једино потпором и знојем српско-православних Срба у Сарајеву, коштала преко 40. хиљада дуката које је Србин православни од уста својих одкидо да заштеди за цркву нека му зграда што велељепнија буде. И заиста је српско-православна нова црква у Сарајеву најдивнија грађевина у Босни и Хецеговини, која се датира из доба док су још османлије управљале Босном. Са оваком богомољом поносили су се Срби Сарајлије, а странци су се дивили љепоти њезиној

До прије неколико година бијаше та црква са све четири стране отворена, те чим би који странац у Сарајево дошао одмах би му у очи пала.

Назад неколико година озида неки јеврејин велику двокатницу, те са једне стране заклони цркву.

Ма да је ово доста сметало цркви опет смо се тјешили, што се бар са друге три стране види зграда. Тај што нам је направио ту штету пак нам заклонио с једне стране цркву, био је иновјерац, пак му нијесмо могли ништа, јер човјек прави на своме земљишту те је могао зидати до неба.

На жалост пак прошле године подиже владин комесар на земљишту народном т. ј. на земљишту црквено-школском велику зграду, говори се да ће бити некаква школа у њој одмах уз цркву, непитајући за то народну приволу (ма да и данас народни протести у том погледу леже код вис. зем. владе неријешени) те нам тако и са друге стране та зграда посве цркву заклони.

Сад пак како се говори хоће комесар за распуштену српско православну црквено школску општину, да зидањем нове куће и са треће стране заклони цркву, и тако док још мухамедански вакуф са четврте стране озида, као што већ намјерава велику кућу зидати, онда наша црква оста са свију страна притворена као сужањ у тавници, да је сунце ни одкуда неогрије. Овдје се намеће питање, дали се то ради баш нарочито да се српска православна велељепна и монументална катедрала сакрије, како је странац који дође у Сарајево не би могао сагледати, а ми баш знамо да је ова црква са своје лепоте многима кост у грлу.

Прије неколико година, кад је грађена катедрла за католике, потрошене су силне хиљаде нашега заједничког новца из градске благајне, да се откупе земљишта, која низашто друго потребна нису била него да се отворе улице са све четири стране католичке цркве. Напротив наша црква се са нашим властитим новцем ограђује кинеским зидом.

Дали висока земаљска владо има игдје у свијету примјера да се монументалним зградама и народним светињама овако поступа.

Узмимо за примјер овдашње шпањолске јевреје у Сарајеву. Ма да је то доста сирома шна општина и ма да њихова синагога није Бог зна каква, ипак су они купили те одмах порушили куће, које су им синагогу заклањале те је данас свакоме на очима.

Комесару Петри Т. Петровићу добро је познато да се Савића кућа купила само за то да народ приликом разних свечаности може комотно са литијом цркву обилазити.

На основу горе изложеног долепотписани српски православни грађани Сарајевски као чланови српске православне црквено-школске скупштине и цркве у Сарајеву овим свечано очитујемо и улажемо своју правну ограду противу зидања зграде на црквено школском земљишту у Фрање Јосифа ул . . . . . под грунтовним уложком катастралне општине Сарајебр. XXXVIII. 49 где је постојала такозвана Савића кућа, задржавамо своје право да тражимо одштету од свију који буду судјеловали у овоме противу законитом располагању нашим црквено штолским иметком, за све оне штете које отуд произађу за садашњу зграду црквену и за црквену школску општину изјављујемо да нећемо признати никакве терете који би из тог зидања проистекли за нашу црквено-школску општину и молио да се ова наша правна ограда на знање узме, да се обустави сваки даљи рад око овога зидања.

ПОДЛИСТАК

ДРУШТВЕНИ ЈАДИ.

Било је непријатно пролетње вече, хладно и кишновито. Сиво-плави облаци, ваљајући се један преко другог, као какав велики кишњи огртач, заклањаху и ведрину звезданог неба. Киша све то јаче шушташе под њима. За часак и муње запале цео небесни свод, а пламтећа светлост њихова осветли прљаве, ниске кућице и узане, блатњаве улице. После тога још јача помрчина покрије све.

Гегуцајући надничар неки, непрестано гунђаше, грдећи хрђаву путању и помрчину. Међу опале сиротињске станове, није допр'о зрачак муњине светлости.

*

У влажном, дубоком подземном здању, последњи је пут планула слаба светлост воштане светиљке. У њему је мрачна, страховита тишина, као у каквој костурници. Ваздух му заудара на мртвачки задах. . .

Два мала детета била су све благо неке сироте жене. Отац их је оставио, нису га ни познавали А мати обративши сву бригу на своје тичиће, могла је само уз велику љубав заборављати овај велики губитак. Ал и то стање не потраја дуго. Обхрвана големом невољом подлеже напослетку и она. Сирота деца остадоше самохрана.

Једно уз друго приљубљени, као какви мали тичићи, увукли су своје хладне, мршаве ручице под издрт покривач. Из усплахиреног и плашљивог погледа, видела им се бојазан од неког непознатог страшила.

— Бојиш ли се Милче? . . Запита тихо шапућући дечко своју сестрицу, и још јој се ближе приљуби на сиротињској сламној постељи, да је сачува од непознатог страшила.

— Јако се бојим Раде — шапуташе девојче, затресав своје мало тело, дршћући под покривачем. — Не знаш ли зар куда су однели мајку? Чула сам кад је баба-Пела рекла да је умрла. Је ли истина?

— И ја сам тако чуо. . .

— Шта буде с оним, који умре?

— Господин свештеник каже, да тај одлети на небо.

— Па зашто онда није и нас мајка са собом однела. Ја бих тако волела на небу становати. Је ли, Раде, да би и ти волео?

— Волео бих. . .

Ућуташе. Невине, мајушне душице њихове премишљале су о томе: какво ли тек лепо може бити то небо, са сјајним звездама и са гомилом голих анђела, који ипак не зебу; шта су могли згрешити својој мајци, кад их је и без једне речи оставила овде; а када би одлетели на небо, не би ли и њима нарасла крила, као и анђелима . .

— Чујеш ли како је јак ветар напољу. Киша удара у прозоре? . .

— Зебем . . . тужило се мало девојче.

— Одмах ћу ти донети материну велику мараму, на столу је, где је јутрос лежала.

— Неиди! Бојим се ако ме оставиш овде. . . Неко је гледао кроз прозор.

Девојче је привукло своју малу главицу на прса свога брата и тако је заспало.

Дечко је још дуго премишљао, шта да раде, ако им више не дође натраг. Знао је, да су је однели прво у болницу а по том на гробље. Велику и јаку тежњу је осећао у срцу, да јој бар крст види; па још ако није истина и он се вара. Али је жалио, да своју малу сестрицу пробуди. . .

Тако је слатко дремало на њему мршаво, топло тело, а испод издртог покривача видела јој се кошуљица. Са једном ручицом обгрлила је врат свога брата, па је тихо и мирно дисала.

*

Невина је и праведна душа детиња. Големи су и преголеми друштвени јади! . .

Превео Т. Костић.

У одбрану автономије.

Молбеницу Њ. В. краљу, да се наш одгођени народно-црквени сабор што пре састане, и да се том сабору ујамче сва права његова, закључиле су поднети до сада ове општине: Нови Сад, Стари Бечеј, Фелдварац, Бегеч, Ириг, Лединце, Кула, Силбаш, Уљма, Стари Сивац, Стари Врбас.

*

Ст. Врбас. Да би и ми показали, како наш народ мисли, саззана је на жељу овдашњег српског православног народа црквена скупштина, која је једногласно закључила, да се старо-врбашка срп. прав. црквена опћина, која је увек била истрајан борац за добро народа и очување његовог права, придружи закључку новосадске опћине за што скорији састанак нашег сабора, отклоњење повреда автономије и сазив епарх. скупштине Наши одушевље-

ни скупштинари Васа Михајловић трговац, Ђока Бировљев, потпредседник општине и Младен Сремачки, благајник прихватише се ове ствари и изнесоше је у скупштини, сви као један прихватише је. Живели наши свесни скупштинари!

*

„Једна тајна“. Панчевачки „Грађанин“ говори о оној тајни, што смо је у 168. бр. „Заставе“ изнели на јавност (милијун форината и чизма) те завршује свој чланак овим отвореним и родољубивим речима:

„Питамо ми: е-да ли сме наш народ и наше црквене општине стајати и даље скрштених руку, и пуштати, да ствари иду својим путем, а не тражити сабора и не тужити се против свију злоупотреба учињених нашој автономији? Ко год је тог мишљења и ко год се сме усудити, да јавно народу препоручује уздржљивост, тај није пријатељ своме народу, тај му никада није ни био пријатељ, него се градио само пријатељем, да би од народа могао што више извући. Ако наше општине не пођу трагом новосадске општине, ако се наш народ не отресе оних својих „пријатеља“, који му препоручују мудру „умереност“, ако у опће буде веровао, да је ова наша борба „автономни анархизам и расуло“, е онда, онда неће ни бити никакво чудо, кад у будућем сабору буду седеле на посланичким клупама „чизме“ данашњих автономних силника.

Време је крајње, да црквене општине потпомогну акцију новосадске црквене општине. Ми морамо доћи до сабора још за трајања ове саборске периоде. Тај сабор мораће рашчистити све оно, што су „чизме“ автономних силника навукле у автономију. Јер пропустимо ли то, онда ће након ове саборске периоде доћи сабор са самим „чизмама“, а тада тешко нама. Народе, чувај се добро од тих — „чизама!“

*

Шта хоће епископ Змејановић? О епископу Змејановићу било је у „Браniку“, да је он рекао о Митрову-дну на патријарховом ручку у приватном разговору, да се он зато бори сад против саборског одбора, што хоће „да се изиграју автономне установе. Кад наступи хаос, онда ће се видети, да сва ова автономија не вреди много.“

Уредник „Српства“ ишао је због овог епископу Змејановићу и епископ је изјавио, да су криво изнели његове речи. Он је рекао: „ако се на тај начин изиграју автономне установе (као што је почео саборски одбор) онда ће се видети да ова автономија не вреди много.“ Епископ Змејановић се ограђује, што подмећу други смисао његовим речима и он је опуномоћио уредништво „Српства“ да може изјавити:

„— Ја ништа друго нећу, већ да у свима питањима васколиког живота српског, па и у питању автономије наше само са народом идем и уз народ свој да стојим! То им је моја опорука и то им слободно кажите?“

Политичке ситнице.

Сродне душе.

Опозиције угарског сабора, поднеле су нацрт адресе на краља . . . За нас Србе је веома занимљиво, занимљивије но и за Мађаре, шта каже о том „Пестер Лојд“.

Он у свом 285. броју каже, да адреса није адреса, но „памфлет и оптужба“. И каже да „неће имати никаква успеха“ и да „опозиција увлачи краља у борбу између појединих партија.“

Ко ту да се не сети, како је „Браник“ назвао молбу наших општина тужбом, како тврди, да та молба неће имати успеха, и пребацује општинама, да изазивају мешање угарске владе.

Зар не видите — сродне душе?! Оно жалосно „више гледиште“ успело се на послетку чак до — „Пестер Лојда“. Или се зар то „Пестер Лојд“ уздигао чак до — „Браника“?!

*

Баш је „Застава“ бездушна.

И јесте било бездушно од „Заставе“ што је онако отворено указала прстом на нежан пар — „Браник“ и „Срп. Сион“. И што је онако растелалила гукање „Сионово“ и његове нежности према „Браniку“. Сад се „Српски Сион“ застидео. У свом најновијем броју прештампао је два чланка „Браникова“. Ал не напред и не са крупни слови. Па онда и не каже више: „Хвале вредно“ и не кличе: „Та одлучност заслужује признање“, него тек стидљиво примећује: „Рекосмо ми не једаред —“.

Е, баш смо били бездушни.

*

„Или — или!“

„Српски Сион“ је мало нервозан. Те на једном месту довикује „Браniку“: или, или! И само што не каже: Ил ме љуби ил ме се окани!

У једном чланку напао је „Браник“ (неки „неутралац“) и саборски одбор и радикале. Дабогме, саборски одбор напред! Радикале на крају. Саборски одбор само зато, да би после тим жешће могао ударити на радикале.

„Српски Сион“ је лепо прештампао на другом месту све оно, што је у том чланку против радикала, а оно што је против саборског одбора, доноси напред и — криво му је.

А завршује овако: „Чудан утисак чини овај део умовања г. писца. (Дабогме онај други део чини добар утисак!) Или треба неку ствар свом снагом уверења и самог положаја свога било бранити, било нападати, или — треба ћутати. Иначе не може бити говора о „политичкој пристојности“ а још мање о „јавном моралу“.

Као што се види, „Српски Сион“ је нервозан. Незадовољава се са полутанском љубављу „Браника“, но тражи „сву снагу уверења“. Ко да се ту не сети на оне речи:

Сунце јарко, не сијаш једнако!
Ил ме љуби, ил ме се окани,
Ил ме јадну ти у гроб сарани!
Знаш неверо, како си се клео
Ој неверо!

„Српском Сиону“ не остаје друго, но да се утеши. Мало су нестални и нестални његови галани. Волу и саборски одбор, волу, али волу да мало ашикују и са старом љубовцом својом, с народом. Та знате ону народну:

„Волем Нату, ал марим и Кату
Ната мени од старине дика,
А у Кате четири шљивика.“

Политичке вести.

Угарски сабор. Покрај расправе о индемнитету у седници од суботе био је предмет подужег разговора Карло Пуљски, негдашњи управитељ галерије слика. Пуљски је јако оштетио државу новчано, за тим се начинио умоболан и на основу тога пуштен испод оптужбе. Но није само на томе остало, него му је осим тога држава дала још и мировину, као из призрења према његовој породици. Ово је још један више доказ разореног владања Банфијевог, где се таки велики кривци још награђују, с тога му је и довикнуо један посланик: „Дакле једна недужна поштарка, која је својем верeнику позајмила из поверене јој благајнице сто форината, отпремљена је у затвор, а управитељ галерије слика, који је проћердао стотине хиљада државног новца, добија мировину!“ Ово је заиста красота!

Стање на Криту. Посланици сила заштитница на Криту саопштили су свечаним начином именовање принца Ђорђа за главног критског комесара. Султан је изјавио свој пристанак.

Енглеска у Кини. Из Сангаја стигла је значајна вест, да је Енглеска посела и присвојила кинеско острво Кула. Адмирал енглеске флоте у Кини истакао је у главној вароши острва енглеску заставу

Шпанија и Америка. Филипинско питање, које је у новије време почело било опет задавати бриге државницима, решено је, и то на најједноставнији начин Америка је просто купила филипинска острва. И ако још није званично утврђено, то ипак зна, да Америка даје Шпанији за филипинска острва врло мало (по једној вести 40 милијона, а по другој 20 мил. долара) и да је Шпанија, и ако не радо, већ и пристала Шпански листови су врло огорчени, јер тврде, да би ма која друга држава дала много више за Филипине.

Прилике у Троједници. Загребачке званичне новине доносе краљевски указ, којим се сабор сазива за 6. децембар п. н. т. г. — Све владике упутиле су посланицу, у којој наређују, да се 2. децембра одрже службе због педесетогодишње прославе владареве.

Ситни огласи.

(Ослобођени од биљеговине).

Тражим родољубиве српске општине, које неће да моле састанак сабора. — Упитати у председништву угарског министарства.

*

Тражимо још један свесни лист. Мора да стоји на вишем гледишту. Кад год згрешимо, мора бити у стању доказати народу, да су управо криви они, који нас због тог нападају. — Упитати код саборског одбора.

*

Расписује се награда на новинарске расправе о томе, како је молба за састанак сабора и тужба против саборског одбора једно и исто. — Радови о томе нека се шаљу, како је коме згодније, или на уредништво »Браника« или на уредништво »Српског Сиона«. И тамо и овде биће употребљене. — Патријарх Георгије.

*

»Автономне« срећке. Биће многих, разних, великих и малих згодитака. У укупној вредности од једног милијуна форината. Улог је само српски образ. Вучење при избору посланика за српски народни црквени сабор. — Главно стовариште код новог новчаног завода, што ће се основати у ту цел.

*

Чизме купујем у великој количини. (Чак до 75 комада). Оне с дуплованим ђоновима и дебелом кожом, плаћам троструком ценом. Услов је, да морају бити од српске коже. — Упитати у патријаршеској канцеларији.

Нови Сад, 16. новембра.

Занимљиво признање. У „Пештанском Лоју“ од недеље има занимљиво признање. Каже: По уставности је дозвољено, да краљ позове опозицију на владу и да распусти сабор. Али је ли добро да то буде у Угарско? И онда прича: Пре 20 година била је у угарском сабору народносна опозиција. Вођа јој је био др. Милетић. И тај српски агитатор је написао нацрт адресе на круну. И он је доказивао, да је већина сабора измајсторисана. И да је онда круна њега позвала, ил да се у сабору створи нова народносна опозиција (нарочито ако Румуни ступе у акцију), па да се почну тужити круни, да је већина измајсторисана, шта онда? „П. Лојд“ не каже, шта би онда било, али ћутећи признаје, да би онда под народносном владом могли при новим изборима да победе народности. Па то би зацело и наступило, чим би се нови избори извели праведно, јер су народности у већини. Добро је кад признају — ма и ћутећки . . . А што није било, заиста може бити.

Вести из места и са стране.

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се од среде, 18. тек. месеца у кући г. Јована Т. Чавића, на пијаци.

Вршачки црквени одбор репонован. Вршачко „Српство“ јавља, да је у последњој седници епархијског административног одбора вршачке епархије решено једногласно, да се репонује суспендовани црквени одбор вршачки, пошто га на основу изјаве привременог црквеног одбора не може никаква кривица теретити. „Српство“ додаје: „Пошто исти одбор ужива поверење грађанства, уверени смо, да ће му поћи за руком, да у добар ред уведе и школско питање.“

Обустављено предавање. Сенати будимпештанских великих школа закључили су, да се предавања на универзитету и политехници не отпочну пре 5. децембра п. р. Испрва је било закључено, да предавања отпочну 28. о. м., али како је универзитетска омладина закључила, да демонстрира против наређења министра наставе гледе прославе педесетогодишњице владареве, то су сенати и једне и друге велике школе решили, да предавања обуставе све до 5. децембра. Ово је ђацима саопштено без икаква разлагања. На таблама и једне и друге школе исписано је, како је сенат због постојећих околности нашао за добро, да обустави предавања до 5. децембра. Објаву ову потписао је ректор др. Геза Михалковић, а на политехници ректор Кишфалуди Липтаи.

Луегер о догађајима у Угарској. У бечком округу Херналзу одржан је збор првог бирачког удружења. Збор је био јако посећен и на њему је бечки градоначелник међу осталим говорио и о изгредима у Пешти. Рекао је од прилике ово: „Сви ви, господо, знате шта се решава у Угарској. Један фелдцајг-мајстер, министар земаљске обране, осетио се позваним, да нападне заједничког војног министра, јер је овај изнео Хенцијев споменик као симбол верности и војничке храбрости. Исти министар, Фејервари, морао је капитулирати пред Мађарима. Ми у Бечу, са радошћу ћемо поздравити Хенцијев споменик, али ћемо задржати право, да се Хенцијев споменик, кад се у Угарској ред поврати, опет пренесе и смести тамо, где је Хенци крв своју пролио и живот оставио за цара и отаџбину. Доста је жалосно, да се такове ствари у једној држави, као што је Аустрија, догодити могу. Дошло је већ крајње време, да се одлучно разрачунамо са тима Јудео-Мађарима. На жалост у нашим владајућим круговима имамо врло мало храбрих људи. Код нас се увек попушта Мађарима; кад би рекли „или-или“, Мађари се не би толико надули. Када угарски министар-председник у Беч дође, сви министри стрепе од њега. То мора бити другче и биће! Ми морамо почети опет од доле да радимо, а затим ће доћи варошки намесници, министри, и тада ће се показати, ко је господар у Аустрији. Пре десет година, још се нико није смео усудити да устане против Мађара. Пре неколико година још су ми и моји начелни пријатељи рекли, да морам спрећи са Мађарима. Данас је борба против Мађара опште добро свију народних заступника, који поштено мисле. Због последњих догађаја мора да пати углед и заједница аустро-угарске војске. Војска до душе нема да се брине о политици, али што се сада десило, то мора да боде као трн. Наши војници а нарочито официри имају части у себи, а и они ће мислити на срамоту, која је тамо нанесена једном храбром и врлом ђенералу. Овим догађајима толико се запаљиве материје накупило, да је давно већ свака мера превршена. А тим ће бити јача и оштрија експлозија. И о мени се често у угарском сабору говори и хтели би да ме нестане. Али ја сам уверен, да у Аустрији има више људи него један Луегер. Ако министри не буду своју дужност сада вршили, ми ћемо се и онда на месту наћи. Ми хоћемо да останемо добри Аустријанци, добри хришћани, добри Немци за увек и сва времена“. Говор овај пропраћен је бурним усклицима. На ово примећујемо само толико, да би се и ми обрадовали, кад би Аустрија и Угарска свака за себе већ једном себи срећу ковале.

Бездушност београдских силника. Сви листови скоро донели су, како се силнички поступало у Србији са Црногорцима, који не припадају злогласној црногорској емиграцији. Међу осталим зна се, да је отпуштен из државне службе и протеран из Србије и Пуниша Пајовић, који је толико година био у државној служби. „Мале Новине“ опровргле су ову вест и тврде, да Пајовић стално живи у Шапцу. Међутим ствар овако стоји: Пајовић је доиста протеран 12. октобра о. г. и земунска полиција га је натраг вратила у Београд, где је одмах одведен у полицију и затворен. Сутра дан спроведен је стражарно у Шабац с тим, да му се забрањује улазак у Ниш и Београд. 14. о. м. спроведен је стражарно из Шапца за Лозницу, где је одмах и затворен, пошто су му прво одузета сва сведочанства путна исправа. 14. о. м. спроведен је из затвора стражарно за Босну и пребачен преко Дрине на најсуровији начин. Босанска полиција није хтела да га прими без пасоша и пребацила га натраг у Србију. Одатле је стражарно спроведен из Лознице за Ваљево и то пешке из општине у општину као зликовац. Из Ваљева је спроведен за Шабац. Ту је одмах затворен. Начелство округа подринског упитало је брзојавно министра унутарњих дела, шта да ради са Пајовићем, а овај је брзојавно одговорио, да се Пајовић изгуби из Србије. 20. пр. м. прешао је Пајовић у Ср. Митровицу. Овако се заиста не поступа ни у једној земљи са образованим човеком и дугогодишњим чиновником, који није ништа згрешио, осим што је Црногорац, које би Милан заједно са владарем им збрисао са света.

Православни и католици у Јерусалиму. На основу података, нађених у архивама, спор између православних и католика о првенству на годишњој литији о Божићу, који одавно траје, решен је сада у корист православних.

Трговина с прављеним вином. У печујског винарског трговца Антона Сајфрида, наруче три трговца с вином из Колошвара више буради вина и овај им пошље два повећа бурета у Колошвар. Међутим су ови у Колошвару чули каква се хајка подигла против печујског прављеног вина и брзојаве овом у Печуј, да им не шиље вино, али је било већ касно, јер је полиција послата два бурета већ била узантила и узела пробу од њих. Усљед овога министар земљерадње Дарањи затражи обавештаје у овој ствари од колошварског градског начелника. Овај му пошље извештај, да је у јуну и септембру послато из Печуја у Колошвар 80.000 литара вина. Даље се испоставило да се печујско прављено вино није довозило у Колошвар само из Печуја, него и из Сепешког Св. Ђурђа из Балажфалве. Још се докучило да су печујски трговци шиљали на многе особе у Колошвар скупа вина да их дигну са железнице платом у наточ, но како ови то нису хтели, јер вино нису наручили, то се вино продавало на дражби, а бирташи су га куповали и скупо плаћали у том уверењу да купују фино вино. До сад је пронађено пет таких места где су ови печујски трговци варањем заслуживали силан новац. Хемијски завод на универзитету испитује ова вина и имаће посла с тим још више од недељу дана. Сво ово вино које је послато из Печуја прављено је а то се види већ и по тиме што се шира у самом Печују плаћа по 30 нов. од литре, а ови продају вино из Печуја по 10—25 фор. од хектолитра.

Прокоцкао па се убио. Прошлог уторника десио се у Монте Карлу овај жалостан случај: Касина је дупком пуна била играча, игра је текла као обично, кад се одједном са једног коцкарског стола зачуо пуцањ. Сви похиташе тамо. Играч један, изгубивши повећу суму новаца, седећи за столом, извадио је револвер и пукао себи у десну слепоочицу. Лешина је одмах уклоњена из дворане, и игра се мирно продужила као да се није ништа десило. Полиција не да никаква извешћа о самоубици. Нагађа се да је Рус.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.